

SKADEGÖRELSE

Fakta:

Skadegörelse är ett typiskt ungdomsbrott. Det handlar om klotter, anlagda bränder, krossade rutor och allehanda förstörelse av egendom.

Skadegörelse kostar samhället stora pengar. Även om de som begått skadegörelsen åker fast och blir skyldiga att ersätta skadorna - kostar det pengar för samhället.

Filmen är baserad på en verklig händelse där följderna av skadegörelsen blev att en skola vattenskadades, nya lokaler fick ordnas till alla elever under reparationsarbetet och skolskjutsar och SL-kort fick köpas till elever som fick längre skolväg till de tillfälliga lokalerna. Medarbetare på tekniska kontoret fick ägna tid åt att kontrollera och följa upp reparationsarbetet. De fick även sköta omfattande kontakter och förhandlingar med försäkringsbolaget. Notan för allt uppgick till 7 miljoner kronor, varav försäkringsbolaget stod för 5 miljoner och kommunen själv fick betala 2.

Svenska kommunförbundet uppskattar kostnaderna för inbrott, vandalism och annan skadegörelse på kommunal egendom till 6 - 8 miljarder kronor årligen. Skolor är hårt drabbade av skadegörelse. Det händer flera gånger i veckan att det brinner på skolor i Sverige. Förra året anlades 200 bränder på skolor runt om i landet. Det är 100 gånger fler än för 10 år sedan. Bara dessa bränder kostar hundratals miljoner kronor för kommunerna.

Många av skadorna som uppstår vid skolorna i kommunen betalas inte av försäkringar eftersom självriskan är för hög.

Självrisk är den summa som man måste betala för att få ut försäkringspengar. Om man har problem med återkommande skadegörelse blir självriskan högre.

Det här händer om Du åker fast

Ungdomar under 15 år

Den unge kallas till polisen till förhör (samtal) tillsammans med föräldrar/vårdnadshavare. Detta om behov föreligger från socialtjänstens sida eller om det är påkallat av annan anledning, t.ex. skadeståndskrav.

En kopia av utredningen sänds alltid till socialförvaltningen. Polisen registrerar inte den unge. Då skadeståndskrav föreligger drabbar det den unge. Skadeståndet kan "ligga kvar" tills den unge blir inkomsttagare och kan betala av skulden själv.

Ungdomar över 15 år

Ungdomar över 15 år är "straffmyndiga" och kallas till förhör hos polisen tillsammans med föräldrar/vårdnadshavare. Förhören kan även genomföras utan föräldrars/vårdnadshavares närvaro. Polisen har skyldighet att kontakta socialförvaltningen för att dessa skall kunna medverka om behov eller möjlighet finns. Polisen skriver ett protokoll över utredningen, ett s.k. förundersökningsprotokoll. Kopia av förundersökningsprotokollet skickas till åklagarmyndigheten och socialförvaltningen efter individuell prövning och som i sin tur beslutar om vidare åtgärder. Ofta kallas den unge även till åklagaren för samtal.

Åklagaren beslutar om följande:

- **Åtalseftergift eller åtalsunderlåtelse:** detta innebär att brottet har skett men åklagaren väljer att inte göra mer när det gäller straffpåföljd.
- **Bötesföreläggande:** detta innebär böter som den unge skall betala, och har inte personen möjlighet att betala ligger detta krav kvar och betalningen kan ske senare, då personen får en inkomst.
- **Rättegång:** detta innebär tingsrättsförhandling då eventuellt påföljd/straff utdöms.

Ersättningsyrkanden kan finnas och dessa måste betalas av den som har gjort brottet.

Ungdomar över 15 år registreras i straffregistret när rätten har beslutat något av följande:

- **Åtalsunderlåtelse (se ovan)**
- **Den misstänkte döms till böter (se ovan)**
- **Tingsrätten dömer till skyddstillsyn, villkorlig dom eller fängelsestraff**

Det är alltså någon av dessa påföljder som åklagaren åberopar i tingsrätten som rätten och domaren har att ta ställning till och döma till.

Saker att diskutera

- Varför förstör vissa genom att klottra, slå sönder busskurer eller bränna ned skolor?
- Vad är skillnaden mellan bus och skadegörelse?
- Tror ni att ungdomarna bryr sig om följderna för andra människor?
- Tror ni att ungdomarna är medvetna om följderna för dem själva om de åker fast?
- Tycker Du att de straffas tillräckligt genom att de får ersätta SKADORNA?
- På en del skolor så har man satt upp bevakningskameror. De är inte påslagna under lektionstid utan bara på helger och kvällar. Det har minskat skadegörelsen avsevärt. Tycker Du att det är en bra idé?
- Finns det något dåligt med övervakningskameror?
- I filmen såg vi hur en kille ledde de andra till att vara med och täppa till vattenavloppet, vad skulle de andra ha kunnat göra?
- Är föräldrar, samhälle, skolledning för "slappa"?
- Vad kan man göra för att minska skadegörelsen i samhället?